ІВЕЙСКАЯ КРЫНІЦА

ВЫДАНЬНЕ ІВЕЙСКАЙ РАЁННАЙ РАДЫ БНФ „АДРАДЖЭНЬНЕ" | №2 | 26.04.90

1986 1990

Чорнобыль...

Гэтае слова ведаюць усе, нават самыя маленькія дзецІ. Нават тыя, якІя зьявІлІся на сьвет ужо пасьля таго страшнага красавІцкага дня І986-га, таго дня, якІ паламаў тысячы І тысячы нашых жыцьцяў І працягвае трымаць у палоне ўвесь наш народ. Той дзень — ужо гІсторыя. Але ён — І нашае сёньня. Бо мы да канца так І не ўяўляем сабе ўсяго жаху таго чарнобыльскага дня.

Той дзень — нашае сёньня, бо дзецІ нашыя ходзяць па зямлІ, гуляюць у пяску, зрываюць духмяныя антонаўкІ й пунсовыя сунІцы, плёскаюцца ў цёплым летнІм возеры І ня думаюць аб тым, што на кожным кроку Іх падсьцерагае нябачная І каварная сьмерць.

Той дзень — нашае сёньня, бо І дагэтуль нам не сказалІ ўсяе праўды пра Чорнобыль, бо І дагэтуль нас спрабуюць ашукваць І ашукваюць.

Той дзень — нашае сёньня, бо сёньня яшчэ ня позна, сёньня яшчэ можна ўратавацца І ўратаваць нашых нашчадкаў. ТолькІ сьмешна ратаваць сябе пры дапамозе Ілжэпатрыятычных суботнІкаў, якІя нам навязваюць.

ТолькІ нашая згуртаванасьць у барацьбе за элементарныя правы людзей, якІя трапІлІ ў бяду, можа ўратаваць нас.

І толькІ тады ў нас можа быць хоць нейкае заўтра.

ГЕНАДЗЬ БУРАЎКІН

* * *

Ад Чорнобыля ў небе плыве аблачынка.
А па лузе Ідуць хлапчанё І дзяўчынка.
Вецер шастае колкІ.
ЛІпкІ дождж Імжыць...
І хто ведае,
КолькІ
Засталося Ім жыць.

Дзяўчанё яснавокае І хлапчук сьветларусы —
Па вясновай зямлІ Ідуць беларусы.
УзІраюцца ў неба зусІм без апаскІ,
Каля сьцежкІ зрываюць панІклыя краскІ.
І праграс перад позІркам ІхнІм дрыжыць.
"А цІ будзем мы жыць?"
"А цІ будзем мы жыць?!"

КОШТ ЖЫЦЬЦЯ — 35 БЭР?

У нашай раённай газэты даволІ ўдалая назва — "Путь Ильича". Па гэтым "пути" мы Ідзём, а дакладней, паўзём, ужо болей за 70 год. І куды прыпаўзьлІ — усе бачаць. Бачаць то ўсе, але ня ўсе хочуць спынІцца ды й падумаць: а што ж чакае нас наперадзе гэтага "пути"? Вось І "Путь Ильича" спыняцца зусІм не жадае, а паказвае нам шлях у бездань. У нумары ад І9 красавІка яна з гэткІм зухаватым аптымІзмам заяўляе, што "...узровень радыёфону, якІ зарэгІстраваны на тэрыторыІ раёна, укладваецца ў вядомую канцэпцыю 35 бэр. На думку вучоных, дадзены па-

(далей гл. стар. 2)

ЛІТВА НЯ СТАНЕ НА КАЛЕНІ

Масква ўсё ж пачала ўводзіць эканамічныя санкцыі супраць маленькай Літвы. Шмат дзе можна пачуць меркаваньні, быццам Літва ня вытрывае ўціску ды раскаецца. Але гэта, на нашу думку, памылковыя і даволі небясьпечныя меркаваньні. Варта было б задумацца,да чаго можа прывесьці такая палітыка Масквы. А гэтая палітыка закранае ня толькі Літву, ня толькі Савецкі Саюз, а і ўсё чалавецтва. Вось толькі некалькі фактаў.

Міністр замежных спраў Францыі Ралан Дзюма лічыць, што Еўрапейская супольнасьць павінна стварыць камісію экспертаў, якая падлічыць шкоду, нанесеную Літве эканамічнымі санкцыямі. Гэтае ж пытаньне абмяркоўвалі прэзідэнт Францыі Мітэран і прэзідэнт ЗША Буш на сустрэчы ў Фларыдзе.

Прэмьер-міністр Літоўскай Рэспублікі Казімера Прунскене і міністр замежных спраў Альгірдас Саўдаргас знаходзяцца ў Нарвегіі з мэтай атрымаць эканамічную дапамогу.

Пітэр Тарнаў, саветнік прэзідэнта ЗША па зьнешнеэканамічных дачыненьнях, заявіў тэлевізійнай кампаніі СІ Эн Эн, што ў блізкэйшыя дні Джордж Буш будзе "вельмі асьцярожны" у ацэнцы падзей вакол Літвы.

Дзяржаўны сакратар ЗША Джэймс Бэйкер зазначыў, што дзеяньні Масквы ў дачыненьні да Літвы паставяць пад пагрозу амерыкана-савецкія гандлёвыя кантакты.

Прэзідэнт Літоўскай Рэспублікі Вітаўтас Ландсбергіс накіраваў асабістае пасланьне папу Йаану Паўлу II з запрашэньнем наведаць Літву.

Прадстаўнік папы Йаана Паўла II ў Маскве архібіскуп Франчэска Каласуона заявіў, што Ватыкан гатовы ўжо зараз быць пасрэднікам у перагаворах паміж Масквой і Вільнюсам. Ён лічыць, што незалежна ад умяшаньня ААН, характар перагавораў патрабуе ўдзелу больш глыбокага і манеўранага пасрэдніка, а такім можа быць толькі Ватыкан.

Не выклікае сумненьняў, што Літоўскую Рэспубліку падтрымае ўвесь сьвет. Не выклікае сумненьняў і тое, што гэта цудоўна разумеюць у Маскве. Але ж імперскія амбіцыі па інерцыі піхаюць яе на такія безсэнсоўныя і небясьпечныя крокі, як увядзеньне эканамічных санкцыяў.

СССР можа апынуцца з-за гэтых неабдуманых крокаў у палітычнай і эканамічнай ізаляцыі. Толькі аўтарытэт Гарбачова пакуль што стрымлівае канфрантацыю з-за літоўскага пытаньня. Але аўтарытэт не атрымліваюць адзін раз і на ўсё жыцьцё. Аўтарытэт падтрымліваюць разважнай і рэалістычнай палітыкай.

І. Нябельскі.

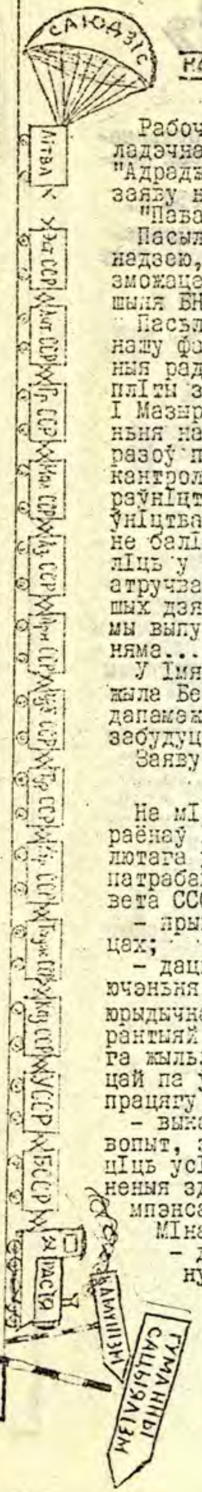
(пачатак на стар. І)

казчык радыяабпрамяненьня, атрыманы на працягу ўсяго жыцьця чалавека, зусім бясьпечны для пражываньня людзей.

Вось чаму высяленьне з нашага раёну людзей, у тым ліку і маладых семьяў, ажыцьцяўляцца ня будзе. У гэтым проста няма патрэбы." Вось так! Аказваецца, у гэтым проста няма ніякай патрэбы. Я б зусім не зьдзівіўся, каб прачытаў гэта ў нумары ад 17 красавіка, бо гэтая злавесная 35-бэравая канцэпцыя была афіцыйна прынятая нашым урадам. Але зараз я быў проста ашаломлены. Вось чаму.

Якраз 17 красавіка наш новы старшыня Савета Міністраў Вячаслаў Францавіч Кебіч сустрэўся з групай прадстаўнікоў навуковай і творчай інтэлігенцыі, рэдактараў газэт, кіраўнікоў грамадскіх арганізацый (ТБМ імя Скарыны, Беларускага камітэта абароны міру, БНФ за перабудову "Адраджэньне" і інш.). На гэтай сустрэчы В.Ф.Кебіч зазначыў, што ў Вярхоўным Савеце СССР "адкінута як заганная канцэпцыя 35 бэр". Што, нашая раёнка ня ведае аб гэтым?!! Мяркуйце самі.

Юры Гайдук, дырэктар Цэнтру вольнага часу "Стары млын".

НАВІНЫ... НАВІНЫ... НАВІНЫ... НАВІНЫ... НАВІНЫ... НАВІНЫ... НАВІНЫ...

Рабочыя мэблевай фабрыкі з Маладэчна накіравалі Старшыні БНФ "Адраджэньне" Зянону Пазьняку заяву наступнага зьместу:

"Паважаны таварыш Пазьняк!

Пасылаем да вас свой боль і надзею, што Вы хоць чым-небудзь зможаце дапамагчы нам і як Старшыня БНФ, і як народны дэпутат.

Пасьля трагедыі Чорнобыля на нашу фабрыку паступаюць атручаныя радыяцыяй драўнянастружкавыя пліты з аб'яднаньняў Рэчыцадрэў і Мазырдрэў. Узровень забруджаньня на гэтых плітах у некалькі разоў перавышае нормы. Ніякага кантролю за гэтым няма. Ні ў кіраўніцтва рэспублікі, ні ў кіраўніцтва прадпрыемстваў аб гэтым не баліць галава. Затое яна баліць у нас. І кожную хвіліну мы атручваемся самі і атручваем нашых дзяцей — праз мэблю, якую мы выпускаем. Вінаватых за гэта няма...

У імя ўсяго сьвятога, каб наша жыла Беларусь, колькі зможаце, дапамажыце нам, беларусы Вас не забудуць ніколі".

Заяву падпісалі 111 чалавек.

* * *

На мітынгу жыхароў заражаных раёнаў Беларусі, які адбыўся 24 лютага ў Хойніках, былі прыняты патрабаваньні да Вярхоўнага Савета СССР. Вось некаторыя зь іх:

- прыняць закон аб чарнобыльцах;
- даць усім ахвотным без выключэньня, незалежна ад узросту, юрыдычнае права выезду... з гарантыяй на атрыманьне нечарговага жыльля і забесьпячэньня працай па ўсёй тэрыторыі СССР на працягу 1990 — 1991 гг.
- выкарыстоўваючы міжнародны вопыт, зрабіць разьлікі і выплаціць усім кампэнсацыю за прычыненыя здароўю людзей страты (кампэнсацыю выплаціць за кошт Мінатамэнерга).
- даць палітычную і юрыдычную ацэнку бязьдзейнасьці партыйных і савецкіх органаў у 1986 годзе, утойваньню ўзроўняў і маштабаў забруджаньня тэрыторыі БССР радыянуклідамі ў 1986 —1990гг;

У зьвязку з гэтым патрабуем суда над:

дырэктарам Інстытута біяфізікі Мінздрава СССР Ільіным,

старшынёй Дзяржкамгідрамету СССР Ізраэлем,

нам. міністра аховы здароўя СССР Кондрусевым,

былым і сакратаром ЦК КПБ Сьлюньковым;

- зьняць грыф "сакрэтна" з усіх пытаньняў, якія тычацца аварыі на ЧАЭС;
- неадкладна спыніць будаўніцтва на тэрыторыі забруджаньня звыш 5 кю/км² (сумарна), вызваленыя пры гэтым сродкі накіраваць на будаўніцтва аб'ектаў у чыстай зоне;
- катэгарычна забараніць зь вясны 1990 г. любую вытворчасьць сельскагаспадарчай прадукцыі на зямлі, забруджанай звыш 5 кю/км²;
- на прадукцыі, якая зроблена на тэрыторыі ад 1 да 5 кю/км², пазначаць ступень забруджаньня;
- неадкладна закрыць Чорнобыльскую АЭС

і іншыя, усяго 22 пункты.

* * *

Дырэктар Лежневіцкай сярэдняй школы Келдановіч Л.Я. падаў у суд на рэдакцыю газэты "Путь Ильича" і на Талкачова П.П., аўтара артыкула "Странный альянс". У гэтым артыкуле сьцьвярджаецца, нібыта ў перадвыбарнай праграме Келдановіч выступаў за Саветы без камуністаў і за роспуск піянерскай арганізацыі і камсамолу. Келдановіч мае доказы таго, што гэтых пунктаў у ягонай праграме не было. А вось ці ёсьць доказы ў раёнкі і ў Талкачова?..

* * *

Як ужо паведамлялася, створана Івейская раённая Рада БНФ. Рэгістрацыя новых групаў падтрымкі адбываецца па адрасу(часоваму): Іўе, вул. Карла Маркса, ЦВЧ "Стары млын" Тэл. 2-24-23 (Юры Гайдук). Кантактныя тэлефоны: 2-63-86(Алег Ігліцкі) 2-67-49 (Лявон Келдановіч)

ВЫПІСВАЙЦЕ "ІВЕЙСКУЮ КРЫНІЦУ"!
Для гэтага трэба даслаць паштовым пераводам 10 рублёў на адрас рэдакцыі і ўказаць свой адрас.

«ИСКОНИ РУССКИЕ ЗЕМЛИ»

ГЕНАДЗЬ САГАНОВIЧ

"Известно, что край этот -- Белоруссия -- никогда не был самостоятельным и никогда не считался за вновь приобретённый; он только был оторван от Польши, как исконная собственность России".

Аляксандр II. 1858 г.

"Мы считаем, что белорусы не являются нацией и что те этнографические особенности, которые их отделяют от остальных русских, должны быть изжиты".

В.Кнорын, 1918 г.

"Усё тое, што так цI Iнакш гаварыла аб былой гIсторыI БеларусI, што так цI Iнакш магло напамIнаць, што Беларусь гэта ня ёсьць Расея,-- усё гэта нIшчылася, прасьледавалася, выпальвалася агнём ды жалезам".

А.Чарвякоў. 1924 г.

1000 гадоў беларускай гIсторыI мы адлIчваем ад 980 года, ад першай самастойнай беларускай дзяржавы -- Полацкага княства. Пасьля была фэдэрацыя БеларусI зь ЛIтвой у ВялIкIм княстве ЛIтоўскIм, пасьля -- фэдэрацыя з Польшчай у Рэчы ПаспалIтай. У канцы ХУIII стагоддзя Рэч ПаспалIтая была падзеленая трыма суседнIмI IмпэрыямI. Беларусь страцIла сваю дзяржаўнасьць I сувэрэнIтэт I дасталася IмпэрыI Расейскай.

Цяпер давайце падлIчым. 800 гадоў сваёй гIсторыI Беларусь жыла асобна ад РасеI I была незалежнай фэадальнай дзяржавай. Гэты час пазначаны ўсебаковым разьвIцьцём нашага краю, залатым векам беларускай культуры I навукI, самым дэмакратычным I дасканалым у тагачаснай Эўропе кодэксам права -- Статутам Старабеларускае дзяржавы ХУI ст. Гэты ж час пазначаны для нас амаль бясконцымI войнамI з усходнIм суседам -- Маскоўскай дзяржавай. А цяпер параўнаем: 800 гадоў адкрытай варожасьцI I 200 апошнIх гадоў "брацтва" I "дружбы", 800 гадоў сувэрэнIтэту I 200 гадоў "исконо русских земель", 800 гадоў нацыянальнага разьвIцьця I багацьця -- I 200 гадоў заняпаду, хлусьнI I бяспамяцтва... Нельга, вядома, пераносIць варожасьць дзьвюх фэадальных дзяржаў на адносIны беларуса I расейца, нашых народаў I культур. Але ж нельга ператвараць гэтыя адносIны ў "спрадвечную любоў","крэўнае братэрства" I г.д. Нельга забывацца на ўласную гIсторыю. А ў нас атрымалася так, што сёньня ўжо мала хто ведае, што да канца ХУIII ст. Масква нIколI не была нашай сталIцай, альбо што зь Iванам ЖахлIвым (Грозным) I Пятром I мы, беларусы, былI ў розных дзяржавах, што гэта ня нашы цары I ня наша гIсторыя. А якая ж тады наша? Гэта асобная гаворка. Сёньня мы возьмем з беларускай гIсторыI толькI некалькI момантаў, якIя тычацца беларуска-расейскIх дачыненьняў.

...Полацкая зямля першая вырвалася зь "IмпэрыI РурыкавIчаў", адваявала сваю незалежнасьць. Затым I ўся КIеўская дзяржава развалIлася на дробныя часткI. Надта ж розныя этнасы спрабавала яна ахапIць.

IмпэрыI ўжо не Iснавала, калI далёка на ўсходзе, у вярхоўях ВолгI ды АкI паўстала Залеская Русь -- новы каланIзаваны славянамI рэгIён. У сярэдзIне XII ст. там зьявIўся горад Масква. Назва Русь замацавалася за гэтым краем толькI ў XIII ст.

(працяг у наступным нумары)

АДРАС РЭДАКЦЫI: Iўе, вул. Карла Маркса, Цэнтр вольнага часу "Стары млын". Юрыю Гайдуку.

Тэлефон 2-24-23

Шаноўныя чытачы! Бяз Вашых ахвяраваньняў выданьне газэты будзе немагчымым.

Выпуск падрыхтавалI Юры Гайдук I Iгар КарпIкаў.